

Mbn § 37

Dnr 92/2008

Riktlinjer för enskilda avlopp**ÄRENDEBESKRIVNING****Syfte**

Riktlinjerna syftar till ett förtydligande och klargörande för bedömning av enskilda avloppsanläggningar utifrån Naturvårdsverkets råd.

Riktlinjerna kommer att vara enhetliga för Lidköping, Götene och Grästorp kommuner

Inledning

Utsläpp av orenat avlopp medför risk för smittspridning, övergödning och syrebrist i vattendrag och försämrat grundvatten. Dåligt fungerande avlopp kan sprida smittämnen till närliggande sjöar och vattendrag där människor och djur vistas eller använder som vattentäkt. Om inte avloppsvattnet renas kan många vattenområden beläggas med badförbud och på sikt också växa igen. Med bättre rening av avloppsvattnet, i enlighet med Naturvårdsverkets råd, kommer många av de vatten som idag har dålig vattenkvalitet att förbättras avsevärt.

De nationella miljömålen som antogs av Sveriges riksdag år 2000 är vägledande för arbetet med hållbar utveckling.

Enskilda avlopp berörs främst av tre miljömål:

Ingen övergödning - fosfor ska minska med 20%.

Grundvatten av god kvalitet - grundvattnet används som dricksvatten.

God bebyggd miljö - hushållning med naturresurser, t.ex. fosfor.

Bakgrund

Enligt den tidsplan som antogs av nämnden 2005 ska alla enskilda avlopp vara långsiktigt hållbara senast 1 januari 2010. Fastighetsägare har uppmanats att inkomma med en plan för hur de avser åtgärda avloppet. Många avlopp kvarstår dock att åtgärda.

Efter 1 januari 2010 tas handläggningsavgift ut vid handläggning av ansökan om förbättring av befintligt avloppsanläggning.

Befintliga strategiska dokument:

MBN § 73 2003-04-24, Avloppspolicy för Grästorps kommun.

MBN § 78 2005-06-30, Tidsplan för åtgärdande av enskilda avlopp i Grästorp.

Gemensamma förutsättningar för de tre kommunerna

Till följd av förbättrat kunskapsunderlag för enskilda avlopp behöver riktlinjerna för bedömning av enskilda avloppsanläggningar ersättas med ett

Mbn § 37 forts

nytt dokument där miljö- och byggnämnden klassificerar när hög respektive normal skyddsnivå skall gälla.

Inriktning

Arbetet kommer att ske utifrån prioriterade områden enligt vattenmyndighetens klassificering av vattendrag. Då alla fastigheter inte finns med i avloppsregistret kommer en del inventeringar att utföras.

I samband med tillsynsbesök av lantbruken utförs inventeringar av de enskilda avloppen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljö- och byggnämnden beslutar att:

1. Antaga riktlinjerna för enskilda avlopp.
2. Från och med 2010 kan fastighetsägare med enskild avloppsanläggning till vilken toalett är kopplad och som saknar längre gående rening än slamavskiljning, komma att föreläggas ett vite av 25 000 kronor att vidta åtgärder inom 6 månader.
3. Delegera beslutanderätten att utfärda vitesförelägganden till Miljö-Hälsa.

ÄRENDEBESKRIVNING

Lagstiftning

Miljöbalken

Avloppsvatten är ett samlingsbegrepp för olika sorters förorenat vatten. Spillvatten från hushåll är en typ av avloppsvatten som innehåller näringsämnen och bakterier, framförallt då vattentoalett är inkopplad.

Enligt miljöbalken 9 kap. 7 § skall avloppsvatten avledas och renas eller tas om hand så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

Det är förbjudet att i vattenområde släppa ut avloppsvatten från toalett om det inte genomgått längre rening än slamavskiljning enligt § 12 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Krav på längre gående rening än slamavskiljare har funnits sedan miljöskyddslagen ikraftträdande 1969.

Finns det ingen möjlighet att ansluta avloppet från en fastighet till det kommunala avloppsnätet eller till en gemensamhetsanläggning skall avloppsvattnet renas i en enskild avloppsanläggning.

För att inrätta en enskild avloppsanordning till vilken avloppsvatten från toalett ska ledas krävs tillstånd från miljö- och byggnämnden, enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).

Mbn § 37 forts

En enskild avloppsanläggning består av flera anordningar, exempelvis slamavskiljare, infiltration, markbädd, minireningsverk med flera. Anordningarna syftar till att rena eller omhänderta avloppsvattnet. Det förekommer även att avloppsvatten från vattentoaletter samlas upp i en sluten tank.

Riktlinjer

Naturvårdsverkets allmänna råd 2006:7

Den 1 augusti 2006 kom nya allmänna råd om små avloppsanläggningar för hushållspillvatten från Naturvårdsverket. Allmänna råd är Naturvårdsverkets tolkning av gällande lagstiftning och innehåller generella rekommendationer om tillämpningen av lagar och regler. Betoningen ligger numera på anläggningarnas funktion istället för konstruktion.

Det är miljö- och byggnämnden i respektive kommun som bedömer i vilka områden och under vilka förhållanden som det skall ställas strängare reningskrav – hög skyddsnivå. I övriga områden skall normal skyddsnivå gälla. Man utgår ifrån att behoven av rening kan variera i landskapet, både ur hälso- och miljöskyddssynpunkt.

Tabell 1.

Normal och hög skyddsnivå. Reduktionskrav i procent och riktvärde för utgående halt i mg/l.

(Källa: Naturvårdsverkets allmänna råd 2006:7)

Skyddsnivå	Reduktion %		Utsläpp mg/l	
	Normal	Hög	Normal	Hög
Fosfor (tot-P)	70	90	3	1
Kväve (tot-N)	-	50	-	40
BOD7	90	90	30	30
Bakterie. <i>E.coli</i>			500 cfu / ml	

Eftersom en skälighetsavvägning alltid skall göras när man bedömer vilka krav som ska ställas, kommer reduktionskravet i de allmänna råden först att tillämpas vid nyetableringar eller då avloppsanläggningar behöver byggas om.

Krav vid Normal skyddsnivå

För att uppfylla kraven på normal skyddsnivå, enligt naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2006:7, skall avloppsanordningen uppfylla följande kriterier:

- Avloppsanordningen är i den mån det behövs försedd med larm om det uppstår drift- eller andra funktionsstörningar.
- Åtgärder skall vidtas för att minimera risken för smitta eller annan olägenhet för människor och djur.

Mbn § 37 forts

- Hantering av restprodukter från avloppsanordningen, skall skötas på ett hygieniskt acceptabelt sätt.
- Fosfatfria tvättmedel och fosfatfria hushållskemikalier skall användas.
- Avloppsanordningen skall uppnå minst 70 % reduktion av fosfater (tot-P).
- Avloppsanordningen skall uppnå minst 90 % reduktion av organiska ämnen (uppmätt som BOD7).
- Utsläppt renat vatten skall uppnå badvattenkvalité, < 500 cfu/ml E. Coli
- Avloppsanordningen möjliggör återvinning av näringsämnen ur avloppsfraktioner eller andra restprodukter.

Anläggningar som bedöms uppfylla kraven på **normal skyddsnivå**:

- Minireningsverk med efterpolering.
- Slamavskiljning med efterföljande infiltration.
- Slamavskiljning med efterföljande markbädd och fosforavskiljning.
- Urinseparerande WC med övrigt avloppsvatten till slamavskiljning med efterföljande infiltration eller markbädd.
- Förmultningstolett.
- WC till slutna tank. Tillåts vid befintliga fritidshus om avloppsfrågan inte kan lösas på annat sätt.
- BDT-vatten till slamavskiljning med efterföljande infiltration eller markbädd.

Efterpolering

Med efterpolering menas någon form av infiltration. Detta för att undvika direkt utsläpp till större och mer snabb rinnande vattendrag. Exempelvis utsläpp till våtmark, längre öppet dike (200 m) med lite eller svagt strömmande vatten. Dike med finare makadam alternativt markbäddsand som vattnet skall passera innan det når ut i exempelvis ett täckdikningsssystem. Täckdikningsledning är inte att betrakta som efterpolering.

Minireningsverk

Minireningsverk skall vara CE-märkta (EN-12566-3) och tillverkaren skall presentera undersökningar/tester som bekräftar att anläggningen klarar ställda reduceringskraven.

Skyddsavstånd till vattentäkt

För att garantera avdödning av bakterier innan renat avloppsvatten når en vattentäkt skall avloppsanordning placeras på behörigt avstånd och helst nedströms. Det ska ta vattnet minst 2-3 månader att nå fram till vattentäkten.

Mbn § 37 forts

Tabell 2.

Riktvärden för skyddsavstånd i meter till vattentäkt.

Grundvattenströmning och befintlig geologi avgör skyddsavståndet.

(Källa: Handbok, 2008:3, till Naturvårdsverkets allmänna råd 2006:7)

Avloppsanläggning	Avstånd till vattentäkt (m)	Avstånd till dike (m)	Avstånd till fastighetsgräns (m)	Avstånd till bostadshus (m)
Markbädd/ Infiltration	> 50 till 200	> 10	> 4	> 10
Reningsverk/Tät markbädd	> 20	-		
Slamavskiljare	> 20			
Täthetsprovade ledningar	> 10		-	-

Krav vid Hög skyddsnivå

För att uppfylla kraven på hög skyddsnivå, enligt naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2006:7, måste avloppsanordningen utöver kraven som gäller för normal skyddsnivå även uppfylla följande kriterier:

- Avloppsanordningen skall uppnå minst 90% reduktion av fosfor (tot-P).
- Avloppsanordningen skall uppnå minst 50% reduktion av kväve (tot-N).

Ytterligare krav utöver den huvudsakliga reningen i anordningen kan krävas för att uppnå en hög nivå för hälsoskydd. Exempelvis kan det finnas behov av att förbjuda vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet.

Anläggningar som bedöms uppfylla kraven på hög skyddsnivå:

- Minireningsverk med efterpolering.
- Slamavskiljning med efterföljande infiltration.
- Sluten tank för WC. Tillåts vid befintliga fritidshus om avloppsfrågan inte kan lösas på annat sätt.
- BDT-vatten till slamavskiljning med efterföljande infiltration eller markbädd.
- Urinseparerande WC, övrigt spillvatten till slamavskiljning med efterföljande infiltration eller markbädd.
- Förmultningstolett.

KA

K

Mbn § 37 forts

Områden där **hög skyddsnivå** normalt krävs vid inrättande av enskilda avlopp:

- Inom vattenskyddsområden (enligt det kartmaterial som tillhör skyddsföreskrifterna).
- Inom strandskyddszonen. 300 meter från strandlinjen utmed hela Vänerkusten. 100 meter på båda sidor om blåmarkerade vattendrag på Topografiska kartan (gröna kartan). Eller om det renade avloppsvattnet leds direkt via ledningssystem in i nämnda områden.
- Inom ett område på 500 meter från strandlinjen utmed Kållandssundets sträckning från Dalbosjön (Jarlehus) till Kinneviken (Kärringön, Bösshamn). 500 m.
- Utsläpp får inte ske inom 300 meter från badplats.
- Inom samlad bebyggelse.
- I närhet av vattentäkt.
- I närhet av skyddsvärt naturområde eller motsvarande.

Undantag (dispens)

I samband med vitesförelägganden kommer troligtvis många fastighetsägare att ansöka om undantag från kravet att förbättra de enskilda avloppsanläggningarna.

Följande bedömningar kommer att ligga till grund för undantag:

- Hushållets miljöbelastning och utsläppsförhållanden.

Villkor:

Undantag beviljas för högst 5 år.

Vid ägarbyte eller ändrade boendeförhållanden skall Miljö-Hälsa underrättas skriftligt.

Krav på sakkunnig

Anläggande av en avloppsanläggning skall utföras av sakkunnig. Detta innebär att det är en entreprenör som genom yrkeserfarenhet, deltagande i utbildningar eller på annat sätt tillägnat sig tillräckliga kunskaper för de arbeten som skall utföras.

Dokumentation eller referenser skall kunna uppvisas, i de fall entreprenören inte tidigare är känd av Miljö-Hälsa.

Kommunal anslutning och gemensamhetsanläggningar

Där det är möjligt att till en rimlig kostnad ansluta en fastighet till det kommunala avloppsnätet ges inga tillstånd till nyetableringar av enskilda avloppsanläggningar.

För hushåll inom mindre tätbebyggda områden bör rening av avloppsvattnet ske i gemensamhetsanläggningar.

Mbn § 37 forts

Översvänningsrisker

Klimat- och sårbarhetsutredningen (SOU 2006:94) anger byggnivån + 47,4 meter som gräns mot översvämningar.

Detta innebär att avloppsanläggningens utsläppspunkt skall vara belägen över denna nivå (+47.4 meter).

MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDENS BESLUT

Miljö- och byggnämnden beslutar enligt förslag.

Beslutsexpediering: Kommunfullmäktige
Miljö- och hälsoskyddschefen
Diariet

